

LAAGDREMPelige ZORG VOOR JONGEREN

Het *hoe & waarom* van een **GROEIPLEK**,
een laagdrempelig, specifiek zorgaanbod
voor jongeren van 15-25 jaar.

Marieke Degryse en Janna Van Der Heyden



Waarom?

Actuele maatschappelijke nood

Onderzoek toont aan dat 1/3 van de Vlaamse jongeren tussen 15 en 24 jaar niet goed in zijn vel zit. Slechts een klein deel van de jongeren die psychische problemen ervaren zoekt effectief hulp. Drempels in de stap naar hulpverlening zijn schaamte, angst voor stigmatisering en gebrek aan geheimhouding. Er zijn lange wachttijden. De zorg is weinig toegankelijk en de beschikbaarheid van mentale gezondheidsdiensten gericht op adolescenten is ondermaats.

Drempels verlagen, hoe doe je dat?

Door laagdrempelige initiatieven, GROEIPLEKKEN op te richten die zich situeren binnen de nulde- of eerstelijnszorg. Het zijn betaalbare diensten met korte wachttijden en een positief imago. Zorg voor een goed bereikbare locatie waar de jongere zelfstandig naar toe kan.







Wat maakt een plek tot een Groeiplek?

1. Een gedragen visie
2. Een plek om zichzelf te 'vinden'
3. Klein maar fijn



1. Een gedragen visie

Of het belang van een kadertheorie die de dagelijkse praktijk inspireert en voedt.

Herstelgericht werken

Binnen de groeiplek neemt het eigenaarschap van de jongere een belangrijke plaats in. De jongere zet zelf de stap naar de groeiplek. De jongere is de expert van de eigen noden en kan zelf doelen stellen.



De groeiplek schept een faciliterend klimaat die autonomie en zelfstandigheid mogelijk maakt en stimuleert. Focus op de ontmoeting met de jongere zélf. Creëer een niet-stigmatiserende omgeving, ga zeer behoedzaam om met diagnoses en labels. Heb oog voor de context en de sociale banden die de jongere heeft.

Kwartiermaken

De groeiplek is er voor jongeren die zich in de samenleving geïsoleerd of uitgesloten voelen, die ergens op vastlopen.

De groeiplek is een 'gastvrije niche', een omgeving die mensen stimuleert en ondersteunt om te groeien in hun krachten, een veilige ruimte die uitnodigt tot zelfontplooiing. Een plek waar ingezet wordt op sociale uitwisseling en verbinding. Doorheen het traject worden de context en de ouders betrokken en wordt samen met de jongere bekeken wat nodig is na het traject. De begeleider is een 'kwartiermaker' die samen met de jongere bruggen bouwt.



Het team is 'present'

De mensen die er werken zijn 'aanwezig' en gaan een gelijkwaardige en nabije relatie aan met de jongere. De focus ligt op het aangaan van een goede en nabije vertrouwensrelatie, eerder dan het zo snel mogelijk oplossen van problemen.





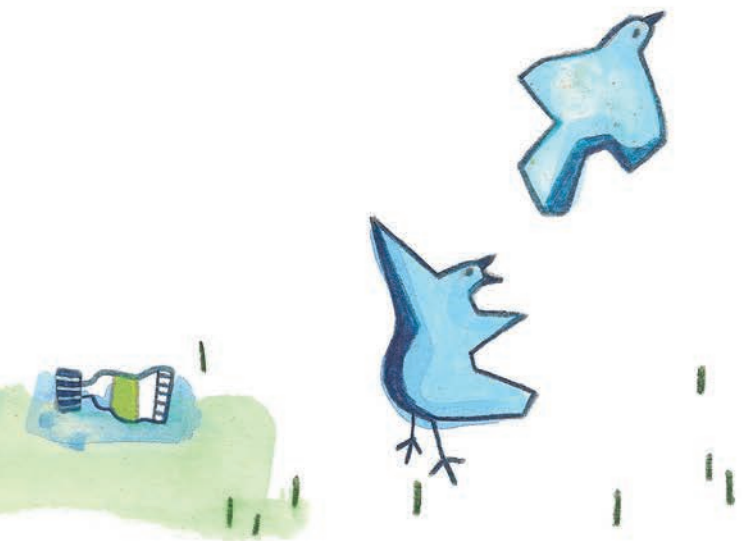
Illustraties: Hanne Haverals

Een open aanbod en een vrije atelierwerking: ruimte om uit te vinden

De groeiplek laat zich inspireren door de beweging van de Institutionele Psychotherapie.

Het belang van heterogeniteit en differentiatie zowel in activiteiten als in begeleiders (vast team, stagiaires, vrijwilligers, kunstenaars, ...) waardoor er uiteenlopende ontmoetingen mogelijk worden. Ook buiten het aanbod, zijn atelierruimtes toegankelijk voor de aanwezige jongeren. Er is een dagstructuur met ateliers, maar er is geen plicht tot deelname.

De basisregel van respect voor zichzelf en de ander staat centraal. De groeiplek heeft een horizontale structuur, hiërarchische machtsverhoudingen zijn afwezig binnen de organisatie. Jongeren en begeleiders dragen een gedeelde verantwoordelijkheid.



2. Een plek om zichzelf te (her-, uit-) 'vinden'

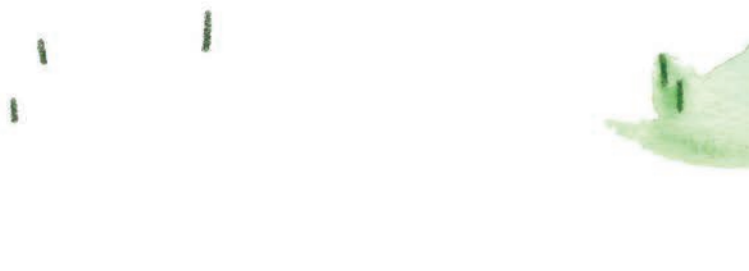
Creatieve en artistieke media, om jongeren letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen.



In de groeiplek kan je tot rust komen. Niet enkel door het letterlijk 'rustig aan te doen' maar ook door activiteiten die aangenaam en ontspannend zijn.

Een open aanbod en een vrije atelierwerking zijn hierbij onmisbaar: ze scheppen ruimte voor creativiteit en ontplooiing.

Aan de slag gaan met creatieve media zoals dans, beeld, theater, muziek, ... wordt als erg betekenisvol bevonden.



Het stimuleert het verlangen om tot zelfexploratie en expressie te komen, op zoek te gaan naar zichzelf, de eigen identiteit te zoeken, construeren, vinden en heruitvinden.

Het inzetten van een artistiek en creatief medium door een creatief therapeut werkt drempelverlagend. De interesses en talenten van de jongere worden aangesproken om op eigen tempo deel te nemen en tot een persoonlijke 'taal' te komen.

De aanwezigheid van een gevarieerd aanbod met creatieve ateliers naast dagelijkse activiteiten, zorgt voor een faciliterende voedingsbodem zodat de jongere tot 'een creatie' kan komen die hem of haar past.



3. 'Klein maar fijn'

Hoe we via kleinschaligheid méér bereiken.

Een kleine groep van 6 à 8 jongeren wordt gedurende een korte periode elke dag onthaald in de groeiplek door een vaste equipe van begeleiders.

Dit geeft de jongere de kans zich welkom te voelen, een band aan te gaan, zich te laten zien en horen.

Het dagelijkse onthaal, het open aanbod, de grote nabijheid en betrokkenheid zijn de mogelijkheden-voorwaarden zodat de jongere intensief aan de slag gaat met de ervaren hindernissen. Binnen een veilig en huiselijk kader kan men op zoek naar 'eigen oplossingen' daarbij geprikkeld en gedragen door een kleine groep 'compagnons de route'. Kleinschaligheid veroorzaakt een intensifiërend effect, er kan op korte tijd meer bereikt worden. Zo biedt een 'kleine' groeiplek méér groeikansen.



A place to be 'me'

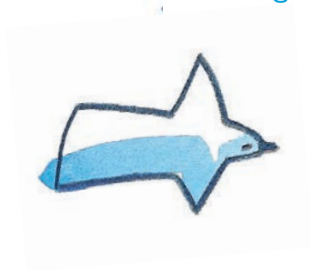
Het gevoel er bij te horen, 'beloning', wat voor de jongere erg belangrijk is, wordt mogelijk door een plek waar je je veilig en aanvaard voelt, waar je jezelf mag zijn. Een plek waar sociale processen plaatsvinden en waar een veilig zelfgevoel kan ontstaan. Het creëren van een huiselijke, hartelijke sfeer en de aanwezigheid van de peergroup vormen een vruchtbare voedingsbodem voor creativiteit en ontmoeting.



Kortdurend traject & geen wachtlijst

Speel snel in op de hulpvraag van de jongere door een aanbod te bieden. Een kortdurend traject stelt de autonomie van de jongere voorop en creëert een grotere betrokkenheid. Gezien de jongere elke dag huiswaarts keert, wordt het contact met de thuiscontext niet verbroken en gaat de jongere de volgende ochtend terug aan de slag in de groeiplek.

Door de combinatie van de veiligheid van een kleine groep, het gevarieerd aanbod en de nauwe betrokkenheid kan er binnen de vooropgestelde tijdspanne heel intensief gewerkt worden.



Voorbeeld van good practice:

HOMAAR, groeiplek voor jongeren te Wetteren.

[HTTPS://HOMAAR.BE](https://HOMAAR.BE)

Deze folder is het resultaat van een éénjarig verkennend praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (2021) aan de Arteveldehogeschool Gent, van Janna Van Der Heyden & Marieke Degryse.

Benieuwd naar meer?

Het volledige artikel met bibliografische verwijzingen kan je vinden op:

<https://www.arteveldehogeschool.be/projecten/creatieve-therapie-binnen-laagdrempelige-zorg-voor-psychisch-kwetsbare-adolescenten>

